

การศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาโรคเอดส์ในโฆษณาทางโทรทัศน์ของสำนักนายกรัฐมนตรี

นางสาว วัชรพร สุโรจนานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-738-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17057152

A STUDY OF PRESENTATION FORMAT AND CONTENT OF AIDS
IN TELEVISION ADVERTISEMENT OF THE OFFICE OF THE PRIME MINISTER

Miss Wachareeporn Surojananon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Audio-Visual Education

Graduate School

Chulalongkorn University

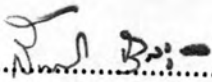
1996

ISBN 974-633-738-6

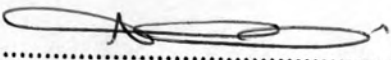
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาโรคเอดส์ในโฆษณา
ทางโทรทัศน์ของสำนักนายกรัฐมนตรี
โดย นางสาว วัชรพร สุโรจนานนท์
ภาควิชา โสวัตตศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท

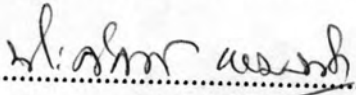

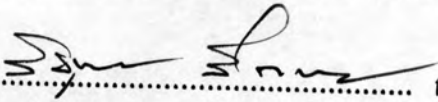
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต

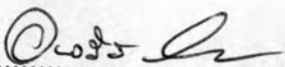

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุงสุวรรณ)

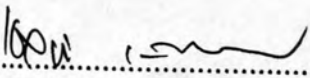
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิรุพห์ ลีลาพฤกษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจริย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เชาวเลิศ เลิศขโลพาร)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วชิรพร สุโรจนานนท์ : การศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาโรคเอดส์ในโฆษณาทางโทรทัศน์ของสำนักนายกรัฐมนตรี (A STUDY OF PRESENTATION FORMAT AND CONTENT OF AIDS IN THE TELEVISION ADVERTISEMENT OF THE OFFICE OF THE PRIME MINISTER) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ประศักดิ์ ทอมสนิท, 151 หน้า. ISBN 974-633-738-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ เนื้อหา และจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในโฆษณาทางโทรทัศน์ที่ใช้เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ในด้านเนื้อหาโรคเอดส์ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในโฆษณาทางโทรทัศน์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ โฆษณาทางโทรทัศน์ที่ใช้เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ของสำนักนายกรัฐมนตรี และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร-วิชาชีพสังกัดกรมอาชีวศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการนำเสนอ : รูปแบบการนำเสนอที่พบในโฆษณาทางโทรทัศน์ คือ การใช้ความรู้สึกเป็นรูปแบบการนำเสนอ คิดเป็นร้อยละ 40 การใช้บุคคลเป็นรูปแบบการนำเสนอคิดเป็นร้อยละ 32 และการใช้เหตุผลเป็นรูปแบบการนำเสนอ คิดเป็นร้อยละ 28 ตามลำดับ
2. เนื้อหา : เนื้อหาที่ปรากฏในโฆษณาทางโทรทัศน์คือ การป้องกัน คิดเป็นร้อยละ 72 การติดต่อของโรค คิดเป็นร้อยละ 64 และทัศนคติที่ถูกต้องในการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อ คิดเป็นร้อยละ 28 ตามลำดับ
3. จุดมุ่งหมายทางการศึกษา : จุดมุ่งหมายทางการศึกษาในโฆษณาทางโทรทัศน์คือ ด้านจิตพิสัย คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านพุทธิพิสัย คิดเป็นร้อยละ 96 แต่ไม่พบจุดมุ่งหมายด้านทักษะพิสัย
4. ความคิดเห็นของนักศึกษา : ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในโฆษณา พบว่า
  - 4.1 รูปแบบการนำเสนอ : นักศึกษาให้ความสนใจการใช้เหตุผลเป็นรูปแบบการนำเสนอคิดเป็นร้อยละ 46.05 การใช้ความรู้สึกเป็นรูปแบบการนำเสนอ คิดเป็นร้อยละ 36.84 และ การใช้ตัวบุคคลเป็นรูปแบบการนำเสนอ คิดเป็นร้อยละ 17.11
  - 4.2 เนื้อหา : นักศึกษารับรู้เนื้อหาในโฆษณาทางโทรทัศน์ได้ในระดับปานกลาง
  - 4.3 จุดมุ่งหมายทางการศึกษา : นักศึกษารับรู้จุดมุ่งหมายทางการศึกษาในโฆษณาทางโทรทัศน์ได้ในระดับต่ำ

ภาควิชา ..... ใจรักสอนดีค่ะ
สาขาวิชา ..... ใจรักสอนดีค่ะ
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C 643681 : MAJOR AUDIO-VISUAL COMMUNICATIONS

KEY WORD : PRESENTATION FORMAT/ TELEVISION ADVERTISEMENT/ AIDS
WACHAREEPORN SUROJANANON ; A STUDY OF PRESENTATION
FORMAT AND CONTENT OF AIDS IN TELEVISION ADVERTISEMENT OF
THE OFFICE OF THE PRIME MINISTER. THESIS ADVISOR : ASST. PROF.
PRASAK HOMSANIT, Ed.D. 151 pp. ISBN 974-633-738-6

The purposes of the research were to analyse presentation formats, contents, and educational objectives in the television advertisements for disseminating AIDS knowledge. The research was also to study opinions of Vocational Education Certificate students in Bangkok Metropolis concerning presentation formats, contents, and educational objectives in the television advertisements for disseminating AIDS knowledge. Population employed in the study were the television advertisements for disseminating AIDS knowledge of the Office of The Prime Minister, and Vocational Education Certificate students of the Department of Vocational Education and Technology Rajamongkala Institute, Bangkok Metropolis.

The findings of the research were as follows :

1. Presentation formats : the presentation formats found in the television advertisements were emotional persuasive (40%), source persuasive (32%) and reasoning persuasive (28%) respectively.

2. Contents : the contents presented in the television advertisements were prevention (72%), contagiousness (64%) and correct attitudes in living normally with HIV positive individuals in society (28%) respectively.

3. Educational objectives : the educational objectives in the television advertisements were affective domain (100%) and cognitive domain (96%). Psychomotor domain was not found in the study.

4. Students' Opinions : students' opinions concerning presentation formats, contents, and educational objectives were :

4.1 Presentation formats : students' interest pertaining to the presentation formats were reasoning persuasive 46.05%, emotional persuasive 36.84%, and source persuasive 17.11% respectively.

4.2 Contents : students comprehended contents presented in the television advertisements at the average level.

4.3 Educational objectives : students comprehended educational objectives in the television advertisements at the low level.

ภาควิชา..... วิศวกรรมศาสตร์

สาขาวิชา..... วิศวกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือและความร่วมมือจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ชี้แนะแนวทางและให้คำปรึกษาในการวิจัยด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา รศ.สมเชาว์ เนตรประเสริฐ รศ.วิรุฬห์ ลีลาพฤทธิ ผศ.ดร. อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง และอาจารย์ ดร.เชาวเลิศ เลิศชโลฬาร คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น และคำแนะนำเพื่อแก้ไขวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน กรุณาสละเวลาเพื่อตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณ คุณกุลยา อัสวกุล สำนักงานประสานนโยบายและแผนงานโรคเอดส์ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี คุณทวีชัย พงศ์มณีรัตน์ บริษัท LINTUS (ประเทศไทย) จำกัด อาจารย์ประเสริฐ ต้นสกุล สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและอาจารย์วิทยาลัยพัฒนศึกษการธนบุรี ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมบัติ และสมาชิกในครอบครัวสุโรจนานนท์ ผู้ให้กำเนิด คอยดูแลและเอาใจใส่ เพื่อน พี่ และน้องทุกคนที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยความเต็มใจในทุก ๆ เรื่องจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
คำถามในการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
คำจำกัดความในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดทางด้านโฆษณา	13
ความหมายของโฆษณา	13
ทฤษฎีการสื่อสาร	14
รูปแบบการนำเสนอในโฆษณา	19
สารโฆษณา	28
โฆษณาทางโทรทัศน์	30
ประเภทและองค์ประกอบของโฆษณาทางโทรทัศน์	33
บทบาทของโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์	35
แนวคิดทางด้านโรคเอดส์	36
ความหมายของโรคเอดส์	37
ประวัติความเป็นมาของโรคเอดส์	37
สาเหตุการเกิดของโรคเอดส์	38
การติดต่อของโรคเอดส์	40
การป้องกันโรคเอดส์	41
อาการและการดำเนินของโรคเอดส์	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การรักษาโรคเอดส์	42
สถานที่ให้คำปรึกษาและตรวจเลือด	42
สถานการณ์ และการประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์และเผยแพร่โรคเอดส์ ในประเทศไทย	43
3. แนวคิดทางด้านสื่อมวลชนกับการประชาสัมพันธ์ในงานสาธารณสุข	49
4. แนวคิดเรื่องวัยรุ่น	53
5. แนวคิดทางการวิเคราะห์เนื้อหา	54
ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา	55
ประเภทของการวิเคราะห์เนื้อหา	58
องค์ประกอบของการวิเคราะห์เนื้อหา	58
วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา	60
ความเชื่อถือได้ของการวิเคราะห์เนื้อหา	63
ประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา	64
เกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา	65
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย	72
ตอนที่ 1	
ประชากร	73
วิธีดำเนินการวิจัย	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
ตอนที่ 2	
ประชากร	76
วิธีดำเนินการวิจัย	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	79
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	93
สรุปผลการวิจัย	94
อภิปรายผลการวิจัย	96
ข้อเสนอแนะ	102

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง	104
ภาคผนวก	109
ประวัติผู้เขียน	151

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและคำร้อยละของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	77
2	แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบการนำเสนอหลักในโฆษณาทางโทรทัศน์ ที่ใช้เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ของสำนักนายกรัฐมนตรี	82
3	แสดงจำนวนและร้อยละเนื้อหาด้านโรคเอดส์ที่ปรากฏในโฆษณาทางโทรทัศน์ ที่ใช้เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ของสำนักนายกรัฐมนตรี	83
4	แสดงจำนวนและร้อยละเนื้อหาด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ปรากฏใน โฆษณาทางโทรทัศน์ที่ใช้เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ของสำนักนายกรัฐมนตรี	86
5	แสดงจำนวนและร้อยละเนื้อหาด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับการเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัยที่ปรากฏในโฆษณาทางโทรทัศน์ที่ใช้เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ของสำนักนายกรัฐมนตรี	87
6	ผลการวิเคราะห์เนื้อหาด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับการเรียนรู้ด้าน จิตพิสัยที่ปรากฏในโฆษณาทางโทรทัศน์ที่ใช้เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ของ สำนักนายกรัฐมนตรี	89
7	จำนวนและคำร้อยละความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการนำเสนอใน โฆษณาทางโทรทัศน์	92
8	แสดงอำนาจจำแนก และความยาก-ง่ายของแบบทดสอบ	148